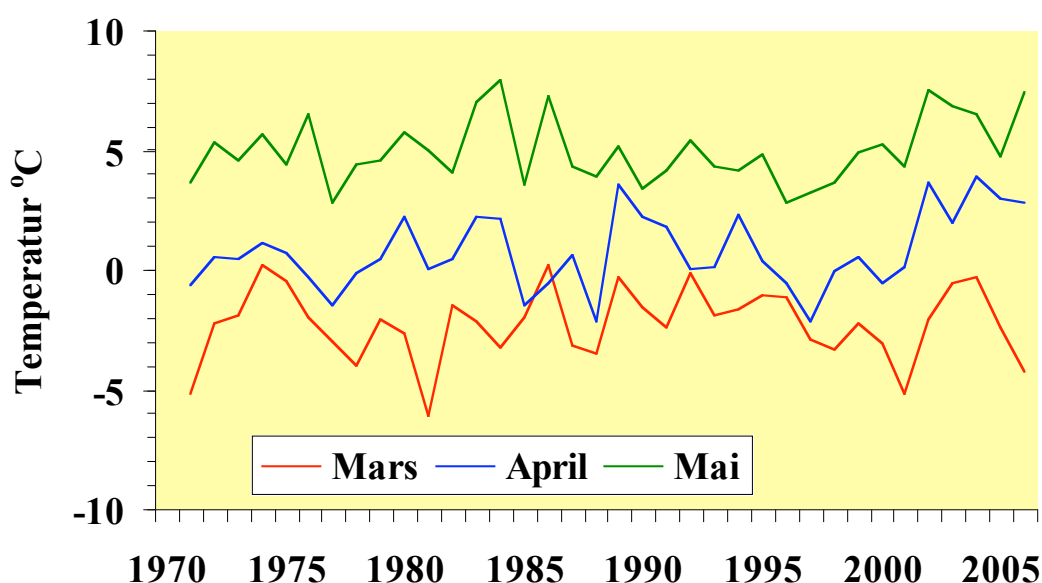

Vårtrekket 2006

Av Rob Barrett

Mens månedstemperaturen for Norge i mars var 3,5 °C under normalen, og den 6. laveste som er registrert siden 1900, var april og mai 1 °C varmere enn normalt. I Tromsø var det også kaldt i mars med en middeltemperatur 1-2 °C under normalen, mens i april og mai var den 2-3 °C høyere enn normalt, slik som den var over store deler av Nord-Norge.

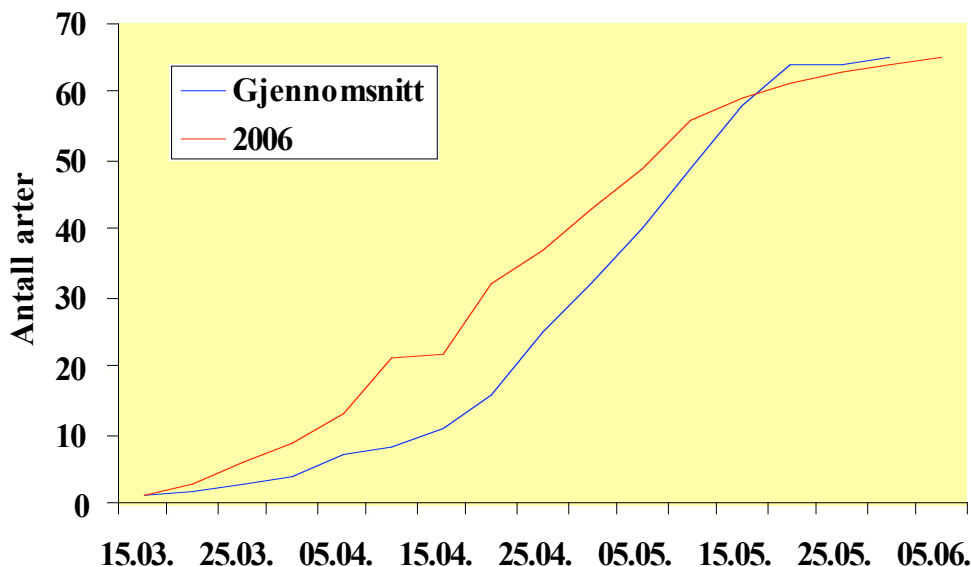
Middeltemperaturen i mars, april og mai ved Værvarslinga i Tromsø viser at mars 2006 var kaldt mens april og mai var varmere enn vanlig.

Igjen ser det ut som om det varme været påvirket ankomsttidene for de fleste av artene som trekker til Troms. Ingen arter ble observert i en kald periode i begynnelsen av mars, men så snart vi fikk en kort periode med mildvær og mye regn i midten av måneden kom de første trekkfuglene. Med forbehold om at observasjonene av for eksempel horndykker, krikand, fjellvåk og vipe tidligere på året eller i samme periode (se nedenfor) var av overvintrende fugl, var tjelden den første til å melde ankomst. Den var på plass 12. mars, etterfulgt av snøspurv og gravand 25. mars, og stær og hettemåse 28. mars.

Da temperaturen økte i april og første halvdel av mai ble det skikkelig fart i trekket. Som i fjor var det omtrent dobbelt så mange arter registrert i fylket i midten av april enn det som har vært vanlig til den tid, og ved midten av mai, når temperaturen sank mot frysepunkt og vi igjen fikk mye nedbør, hadde de fleste arter kommet tilbake. De siste registreringene var av sandsvale 22. mai, gulerle og polarjo 27. mai og sivsanger 3. juni. Registreringene viser at 2006 var det 5. år på rad at vårtrekket var mye tidligere enn før, og vi begynner for alvor å se påvirkning av klimaendringen.

Av de 67 artene som er oppsummert i tabellen nedenfor ble 13 observert minst 10 dager tidligere enn normalt, og ytterligere 11 minst 20 dager tidligere. De fleste av de sistnevnte kan imidlertid ha vært overvintrende fugl. Det er kun de rekordtidlige skjeand og brushane (begge 18. april, hhv. 4 og 2 individer) og gransanger (3. april) som ikke er kjent som overvintrende

arter, mens de øvrige opptrer enten regelmessig eller sporadisk med få individer hver vinter. Flere av de andre tidlige datoene dreier seg om enkle observasjoner mange dager før det egentlige trekket. For eksempel ble en vipe observert 17. februar på Musvær hvor den sikkert har hatt gode sjanser til å overleve vinteren. De neste ble observert tidlig i april. En fjellvåk ble sett i Gratangen 19. mars og én på Evenes 2. april, som begge er tidlig i forhold til den ”vanlige” ankomstdatoen 18. april. Den eneste observasjonen av tårnfalk var fra Tromsø 7. april, én måned før normalt, og støren som ble sett 6. februar i Skånland var sannsynligvis også et overvintrende individ.

Utvikling av vårtrekket i Troms i 2006 (rød strek) sammenlignet med gjennomsnittet (blå strek). Kurven viser hvordan summen av 65 registrerte arter økte utover våren.

Hverken fiskemåse, storspove eller svarttrost er ført opp i tabellen fordi de regelmessig overvintrer i fylket. Rapportene som ble innsendt tyder imidlertid på at de første trekkende fiskemåsene drøyd litt og ikke var tilbake før de siste dagene i mars, dvs. 10 dager senere enn vanlig, mens storspovene var på plass som vanlig tidlig i april og svarttrosten to uker senere. Gråtrosten er en annen art som ofte overvintrer, og enkelte individer ble observert 14. januar, 3. februar og 19. mars, mens de første trekkfuglene ikke var her før 5. april.

Takk

Mange takk til Sveinulf Aalmen, Torbjørn Alm, Per Engseth, Karl Frafjord, Solveig og Unni Bjerke Gamst, Nils Grønvik, Leon Johansen, Per Johnsen, Edgar Olsen, Hermian og Hans Prestbakmo, Ellen Ross, Cecil Stark og Jentoft Teigland som sendte inn skjemaer og lister for 2006. Observasjoner som ble meldt inn til Tromsø Museum (jfr. <http://www.imv.uit.no/trekkfugl/index.html>), kringkastet gjennom FugliNords mailingliste (jfr. <http://groups.yahoo.com/group/fuglinord/>) og "Førstegangsobser" funnet på <http://www.fugler.net/> ble også notert og brukt. Takk også til Robert Bergersen for språkvask av manuskriptet! De som fortsatt har observasjoner eller skjemaer for 2006 (eller tidligere) liggende, oppfordres igjen til å sende dem til meg slik at jeg kan oppdatere databasen.

Ankomstdatoer (første observasjoner og hovedtrekk) for trekkfugler i Troms i årene 2004-2006. **Artsnavn** i fet skrift er arter som trekker ut av fylket hvert år, de i *kursiv* er arter som svært sjelden overvintrer i fylket, mens de i normal skrift er ganske vanlig om vinteren. **Datoene** i *kursiv skrift* og **fet kursiv skrift** indikerer ankomstdatoer hhv. minst 10 dager og minst 20 dager tidligere enn normalt.

	2004		2005		2006	
	1. observasjon	h.trekk	1. observasjon	h.trekk	1. observasjon	h.trekk
Smålom	4.4 Lavangen	5.5	4.4 Lyngen		21.4 Tromsø	
Storlom	1.5 Evenes		25.4 Tromsø		5.5 Skånland	
Horndykker	30.3 Tromsø		19.2 Lenvik		21.3 Balsfjord	
Grågås	1.4 Tromsø	5.4	24.3 Karlsøy	5.4	1.4 Tromsø	10.4
Kortnebbgås	25.4 Tromsø		20.4 Lyngen		24.4 Tromsø	
Gravand	<i>21.3 Tromsø</i>		24.3 Lyngen		25.3 Tromsø	10.4
Krikkand	<i>6.4 Tromsø</i>		21.4 Tromsø		19.3 Lenvik	
Brunnakke	18.4 Tromsø		12.4 Tromsø		22.4 Balsfjord	
Stjertand	30.4 Tromsø		Overv.? Storfj.		30.3 Kvæn'ngen	
Skjeand	8.5 Skånland		5.5 Skånland		18.4 Målselv	
Toppand	<i>21.4 Tromsø</i>	1.5	29.4 Balsfjord		28.4 Evenes	
<i>Kvinand</i>	9.4 Bardu		18.4 Bardu		21.3 Balsfjord	
<i>Fjellvåk</i>	18.4 Lavangen	1.5	15.4 Lyngen		19.3 Gratangen	25.4
<i>Tårnfalk</i>	11.4 Salangen		4.4 Ibestad		7.4 Tromsø	
Dvergfal	26.4 Målselv		<i>11.4 Sørreisa</i>		<i>16.4 Tromsø</i>	
Tjeld	11.3 Evenes	17.3	12.3 Skjervøy	25.3	12.3 Lenvik	25.3
Sandlo	<i>4.4 Ibestad</i>		27.3 Tromsø		<i>6.4 Ibestad</i>	
Heilo	<i>16.4 Tranøy</i>	27.4	24.4 Tromsø	5.5	<i>14.4 Tromsø</i>	10.5
<i>Vipe</i>	21.3 Kvæfjord	5.4	27.3 Tromsø	1.4	17.2 Tromsø	12.4
<i>Steinvender</i>	11.5 Tromsø		10.5 Tromsø		13.5 Tromsø	
Temm'snipe	15.5 Sørreisa		11.5 Sørreisa		<i>5.5 Sørreisa</i>	
Myrsnipe	<i>30.4 Evenes</i>		4.5 Balsfjord		4.5 Balsfjord	
Polarsnipe	1.5 Tromsø	15.5	13.5 Tromsø		10.5 Tromsø	15.5
Brushane	25.4 Tromsø		10.5 Tromsø		18.4 Tromsø	
Rødstilk	25.4 Tromsø	5.5	23.3 Tromsø	10.5	17.4 Tromsø	5.5
Gluttsnipe	<i>21.4 Skånland</i>		22.4 Tromsø		5.5 Målselv	
Grønnstilk	<i>1.5 Bardu</i>		11.5 Bardu		7.5 Evenes	
Strandsnipe	8.5 Målselv		15.5 Tromsø		8.5 Lyngen	
Sv'halespove	18.4 Tromsø				26.4 Tromsø	
Lappspove	2.5 Tromsø		14.4 Tromsø		<i>16.4 Balsfjord</i>	
Småspove	<i>4.4 Tromsø</i>	20.4	<i>2.4 Evenes</i>		<i>8.4 Ibestad</i>	
Rugde	<i>11.4 Kvæfjord</i>	20.4	<i>12.4 Ibestad</i>		24.4 Tromsø	25.4
<i>Enkeltb'sin</i>	20.4 Skånland	5.5	20.4 Karlsøy	1.5	16.4 Balsfjord ¹	25.4
Tyvjo	15.5 Tromsø		8.5 Tromsø		13.5 Tromsø	
Polarjo			19.5 Tromsø		27.5 Tromsø	30.5
<i>Hetemåse</i>	5.3 Evenes		4.4 Lyngen		28.3 Balsfjord	10.4
Rødn'bterne	16.5 Tromsø	20.5	17.5 Tromsø	23.5	20.5 Tromsø	22.5
Ringdue	<i>3.4 Skånland</i>		<i>4.4 Ibestad</i>		10.4 Kvæfjord	20.4
Gjøk	18.5 Lavangen	25.5	14.5 Dyrøy	25.5	18.5 Karlsøy	25.5
Jordugle			30.4 Tromsø		28.4 Lenvik	
Sandsvale	<i>1.5 Tromsø</i>		23.5 Tromsø		22.5 Tromsø	
Låvesvale	<i>23.4 Tromsø</i>		10.5 Tromsø		28.4 Lenvik	
Taksvale	23.4 Tromsø		29.4 Lyngen		<i>2.5 Lyngen</i>	

	2004		2005		2006	
	1. observasjon	h.trekk	1. observasjon	h.trekk	1. observasjon	h.trekk
Heipiplerke	25.4 Tromsø	5.5	21.4 Lyngen		30.4 Lyngen	6.5
Trepiplerke	6.5 Sørreisa		8.5 Lenvik		2.5 Lavangen	
Gulerle	3.5 Bardu		19.5 Bardu		27.5 Målselv	
Linerle	21.3 Målselv	20.4	15.4 Ibestad	28.4	17.4 Bjarkøy	25.4
Stær	13.3 Skånland	25.3	23.3 Tromsø	28.3	28.3 Tromsø	8.4
Jernspurv	18.4 Tromsø	25.4	17.4 Tromsø	27.4	18.4 Målselv	29.4
Sivsanger	10.6 Sørreisa		11.6 Tromsø		3.6 Tromsø	
Løvsanger	20.4 Skånland	8.5	3.5 Dyrøy	23.5	27.4 Tromsø	15.5
Gransanger	14.4 Målselv	25.4	16.4 Bardu		3.4 Målselv	
S'fl'snapper	3.5 Tromsø	7.5	30.4 Dyrøy	15.5	30.4 Tromsø	
Buskskvett	4.5 Bardu		13.5 Bardu		21.5 Lenvik	
Steinskvett	8.5 Balsfjord				6.5 Tromsø	
Rødstrupe	2.4 Bardu		21.4 Sørreisa		10.4 Sørreisa	
Rødstjert	5.5 Tromsø	8.5	12.5 Bardu		7.5 Skånland	
Blåstrupe	25.4 Lyngen		16.5 Bardu		20.5 Lenvik	25.5
Gråtrost	20.4 Skånland	25.4	25.4 Ibestad	1.5	5.4 Tromsø	25.4
<i>Ringtrost</i>	7.5 Tromsø		24.4 Tromsø		30.4 Skånland	
Rødv'trost	13.4 Kvæfjord	25.4	4.4 Lyngen	30.4	8.4 Skånland	27.4
Måltrost	24.4 Skånland		23.4 Tromsø		26.4 Tromsø	
<i>Bokfink</i>	2.4 Lyngen	15.4	25.3 Ibestad	8.4	2.4 Målselv	20.4
<i>Bjørkefink</i>	3.4 Sørreisa	1.5	28.3 Lyngen	5.5	6.4 Tromsø	1.5
Bergirisk	24.4 Tromsø		9.4 Tromsø		10.4 Tromsø	
Sivspurv	28.4 Lenvik		26.4 Dyrøy		20.4 Kåffjord	
<i>Snøspurv</i>	20.3 Lavangen	29.3	27.2 Ibestad	10.4	25.3 Tromsø	7.4

¹og Skånland